

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

TABOR izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter stane
mesečno po št. D 10.—, za ino-
semesno D 18.—, dostavljena na dom
D 11.—, na izkaznice D 10.—
Inserati po dogovoru.

Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

TABOR

Posamezne številke: Na-
vadne Din — 50, ob ne-
deljah Din 1.—

UREDNIK: O. Sehnalec v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljubljeno. Tele-
fon št. 21. Št. poslovalnice za-
četek let. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
vzira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 14. maja 1922.

Številka: 110.

Šestdesetletnica „Slo- vanske čitalnice“.

Maribor, 13. majnika.

Jutri se vrši slavnostna proslava
60-letnice „Slovanske čitalnice“ v Ma-
riboru. Častiljiv jubilej! Malo je dru-
štev, ki bi lahko pokazala na tako vi-
soka leta svojega obstoja. A jubilej,
ki ga slavi „Čitalnica“, ni samo jubi-
lej društva, temveč tudi 60-letnica in-
tenzivnega, smotrenega in uspešnega
narodnega dela v Mariboru, 60-letni-
ca borbe za slovenski Maribor!

Kje je leto 1861, leto, v katerem se
je pojavila v našem mestu „Slovanska
čitalnica“? Maribor je bil takrat mno-
go manjši kakor je danes. V še-
stem desetletju prejšnjega stoletja se za-
čenja razvijati v industrijsko mesto.
Železnica in njene delavnice ga dvi-
gajo iz skromnega, „purgarskega“ me-
steca v važno prometno in gospodar-
sko križišče. Njegov pomen vidno ra-
ste, z njim pa tudi obseg mesta. V Ma-
riboru je bilo vedno mnogo Slovencev.
To je povsem naravno in razumljivo.
Kompaktna nemška naselbina bi se
moralo razširiti na okolico, ta pa je
kljub vsem napravim uradne in neu-
radne germanizacije ostala slovenska.
Nemški priseljenci so bili trgovci,
plemiške obitelji in nekateri uradniki.
Vse ostalo se je stekalo v mesto iz oko-
lice. Obrtniki, mali trgovci, nižji
uradniki in delavci so bili izključno
slovenskega pokolenja. Naravno je, da
je bilo tudi med čisto meščanskimi
družinami mnogo slovenskih. V tistih
časih, ko je bila ustanovljena „Čital-
nica“, so živeli Slovenci in Nemci v
dokaj prijaznih odnosih. Če se danes
povprašamo po vzrokih, spoznamo, da
je to bila posledica nezadostne narod-
ne zavednosti naših prednikov. Nemci
so bili gospodarsko, kulturno in poli-
tično močnejši živelj. Za njimi je stala
država. Slovenci so se šele probujali.
Bili so pa zelo previdni in skromni v
svojih zahtevah, prijatelji „Burgfried-
na“. Drugače v takratnih razmerah ni
moglo biti. Probujati so začeli neod-
visni inteligenčni krogi, ki so se v di-
jaskih letih navzeli novih idej. V bor-
bi proti gospodujočemu nemškemu
meščanstvu pa se niso mogli upirati na
meščansko mod slovenskega življa. De-
žela je bila slovenska, a to slovenstvo
je bilo kakor telo brez kosti: manjkalo
mu je žive narodne zavesti. Zgodovina
nas uči, da se je narodna in politična
zavest zmeraj širila iz mest na deželo,
med ljudske mase. Tako je bilo v Ita-
liji, v Franciji, v Nemčiji. V sloven-
skih pokrajinah je bil proces nekoliko
drugačen. Slovensko zavedna meščan-
ska manjšina si je samo na Kranjs-
kem priborila oblast v mestih; na
Štajerskem je bila borba neizmerno
težja. Tu se je narodna borba prenesla
na deželo; v manjših trgih in vaseh je
bil nameščen naš nacionalni kader.
Naši inteligenti, zlasti pa duhovščina
in učiteljstvo, so budili slovensko ljud-
stvo in ga pripravljali za narodno in
politično samozavest.

V Mariboru je živel slovenski ro-
doljub dr. Dominkuš, sin Slovenskih
goric. V njegovi odvetniški pisarni je
bil nastavljen mladi koncipient dr.
Janko Serbec. Dne 14. julija 1. 1861. je
sklical dr. Serbec v hišo svojega šefa
12 mariborskih Slovencev. Na tem se-
stanku so sklenili ustanoviti „Sloven-
sko čitalnico“. Želeli so si društva, ki
bi Slovence nudilo priliko, da bi se
sestajali in spoznavali med seboj. Ka-
ko bi drugače Slovenci spoznal Slo-
vence? Mlada „Čitalnica“ si je najela
skromne prostore. Ti so postali ognji-
šče nacionalne zavesti in domovinske
ljubezni.

Kdo so bili ti možje, ki so položili

Seje ministrskega sveta.

Beograd, 13. maja. (Izvirno.) Vče-
rajšnje popoldanske seje ministrskega
sveta se je udeležil tudi predsednik
Pašić, ki je sporočil, da se mora iz
zdravstvenih razlogov podati v lldže.
Člani ministrskega sveta so korporativno
spremili ministrskega predsednika na
kolodvor. Na to se je prebralo situa-
cijsko poročilo zunanjega ministra Ni-
čića v Genovi in se določilo naši dele-
gaciji smernice za striktno izvedbo ra-
palske pogodbe. Kar se tiče drugih v
Genovi akutnih vprašanj, bo naša de-
legacija slejkoprej na strani Francije.
Glede prošnje finančnega ministra za
kredit, je ministrski svet sklenil, da naj
se obrne povodom debate na finančni
odbor.

Arbitraža Lloyda Georgea.

Beograd, 13. maja. (Izvirno.) Lloyd
George nadaljuje arbitražo med našo
državo in Italijo. Angleški ekspert je iz-
javil na zadnjem sestanku izvedencev,
da ima pismo grofa Sforze, s katerim
nam je odstopil Baroš, dvomljivo vred-
nost, češ, pisma ni potrdil italijanski
parlament. Naša delegacija je najodloč-
neje protestirala proti tako perfidnemu
zavijanju ministra Schanzerja, kajti Sier-

Beograd, 13. maja. (Izvirno.) Vče-
raj zvečer se je vršila seja ministrskega
sveta. Na tej seji je bil podan referat o
vprašanju zunanjega posojila. Minister
Kumanudi je neferiral o pogajanjih z
mr. Sheldom, zastopnikom tvrdke Bler.
Posojilo bi bilo že včeraj podpisano,
če ne bi parlamentarni klub tako radi-
kalni kakor demokratski stopili v ostro
opozicijo proti temu posojilu. Izvemo,
da je vlada pod pritiskom klubov dala
ministru Kumanudiju nove instrukcije
in sicer v tem smislu, da mora zahte-
vati od tvrdke Bler novih koncesij, če-
mür pa mr. Sheld ni mogel pritrčiti, ter
se je obrnil brzojavno na svoj konzor-
cij naznanjajoč mu vladine želje. Danes
zvečer se je v ministrski seji sklenilo,
da se Blerova ponudba odkloni.

Položaj na Reki.

Kraljevice, 13. maja. (Izvirno.)
Fašisti in legionarji skušajo z vsemi
sredstvi prisiliti reške meščane k pokor-
ščini. V Belasičevi pisarni izdelujejo
nove volilne liste. Ker je malo verjetno,
da bi pravilnim potem desegeli kaj
uspehov pri volitvah, si pridobi-
vajo volilce s terorjem in denarjem.

Karabinjerji so popolnoma z pri Reko
in vsako osebo strogo preiščejo. Ljud-
stvo je zelo vznemirjeno. Iz vsega se
da sklepati na nove ekscese. Na Reko
so dospeli nepričakovano d'Annunzievi
častniki Postventure, Babich in poroč-
nik Balvieri.

Genovska konferenca.

DKU Genova, 12. maja. Danes
dopoldne je imel Lloyd George daljši
razgovor z Ninčičem, Jaspierjem in Bra-
tjanom. Seja politične podkomisije se je
na zahtevo Male antante in nekaterih
nevturalnih držav odgodila na jutri, ker
hočejo te države ruski odgovor prej
proučiti in sprejeti od svojih vlad po-
drobnejša navodila. Mirovne garancije
se nanašajo pred vsem na Poljsko, Ru-
munijsko in Češkoslovaško. Na italijanski
strani se povdaja, da se morajo tem
državam dati zadostne garancije, da ne
bodo med tem, ko je komisija eksper-
tov v Rusiji na delu, napadene. Kakor
se govori, se bo prihodnje dni razpravl-
ljalo o teh-le vprašanjih: Kakšen značaj
naj ima ta mešana komisija in kako da-
leč sega njena oblast? V katerih mejah
bi bilo mogoče nadaljevati na genovski
konferenci pogajanja z Rusi? Katera
vprašanja bi bilo po suspendiji ruskega
problema se treba rešiti. Na francoski
strani vlada mnenje, da je rusko vpra-
šanje z ruskim odgovorom končano. Ko-
misija ekspertov mora pričeti z novim
delom. Zahteva se, da mora biti ta ko-
misija strogo tehničnega značaja ter v
njej ne smejo biti zastopani Rusi.

DKU Genova, 12. maja. Na ge-
novski konferenci sta se med sklicjo-
čimi državami pojavili navidežno dve
skupini. Na eni strani sta Francija in
Belgija, na drugi pa Anglija z Italijo.
Japonska koleba med obema skupinama
ter se v raznih vprašanjih priključuje
zdaj eni, zdaj drugi. Na francoski stra-
ni stoji tudi Mala antanta in nekatere
nevturalne države, od katerih pa je ve-
čina na angleški strani. Te dni mora
pasti odločitev, ali naj se konferenca v
začetku prihodnjega tedna prekine in

zaključ, kakor predlagata Francija in
Belgija, ali pa naj se rešijo se najvaž-
nejša vprašanja, kar skušata doseči An-
glija in Italija.

DKU Genova, 12. maja. Lloyd Ge-
orge je danes skupao z eksperti sesta-
vil nadaljni program za genovsko kon-
ferenco. Ta program obsega: 1. Vzpo-
stavitev posebne komisije za prouče-
vanje ruskih vprašanj. Določitev po-
sameznih členov te komisije in razde-
litev mandatov med razne narode. 2.
Sprememba cannoške resolucije in pri-
prava za novo konferenco po konča-
nem delu ruske komisije. 3. Trenga
Daj (mir božji). Te tri glavne točke
ohke skupina Lloyd George-Schanzer
še na vsak način rešili v Genovi. Glede
ostalih vprašanj bo odločila politična
podkomisija, ki se v to svrhu sestane
jutri dopoldne ob 11. uri. Politčna pod-
komisija je samo predpripravljalnega
značaja in ostane samo oficijelna pod-
komisija, ker v njej ne sodelujejo niti
Rusi, niti Nemci.

Afera prevoza čet ob lanski mobi-
lizaciji.

Beograd, 13. maja. Včeraj dopol-
dne se je sestala parlamentarna anketa
za preiskovanje znane afere povodom
prevoza čet v decembru 1. l. Člani te
ankete se nameravajo podati na lice
mesia.

S kongresa tipografskih zvez Jugo-
slavije.

Zagreb, 13. maja. Včeraj je kon-
gres odposlancev tipografskih zvez Jugo-
slavije sprejel resolucijo za svobodo časo-
pisja, kakor tudi resolucijo proti časo-
pisnemu in inseratnemu davku.

temelj matici mariborskega sloven-
stva? Zaslužijo, da se poklonimo nji-
kovim sencam — po šestdesetih letih
borbe in dela za one cilje, ki so jih že
imeli ti skromni možje pred sabo, ne
sluteč, da bo čez 60 let Maribor obme-
no mesto jugoslovanske kraljevine...

Prvi odborniki „Slovanske čital-
nice“ so bili: dr. Janko Serbec, prof.
Josip Šuman, dr. Paulič, dr. Ferdi-
nand Dominkuš, prof. Božidar Sinko,
prof. Majciger in učitelj Ivan Miklo-
šič.

„Čitalnica“ je nastopila dobo svoje
zgodovine in zgodovine svojega naroda.
V njenih analih se odražajo skoraj vsi
momenti velikega procesa, ki se je za-
čel v našem narodu. Ne bomo na tem
mestu posegali v njeno zgodovino. (Po-
drobnejšo zgodovino „Slovanske čital-
nice“ začnemo objavljati v bližnjih
dneh). Povemo pa: Če bi ne bilo „Či-
talnice“, bi bil danes položaj v Mari-
boru popolnoma drugačen. „Čitalnica“
je bila drugi dom slovenskega inteli-
genta, ki je prišel v Maribor kot urad-
nik, trgovec itd. Dom, čigar okna so
nudila razgled čez vso slovensko do-
movino. Tu naš človek ni mislil samo
na sebe, ni se čutil osamljenega kakor
v tujem mestu, temveč je imel zavest,
da se nahaja na lastni zemlji, na slo-
venskih tleh in da ima dolžnosti do
naroda in domovine. „Čitalnica“ je go-
jila družabno življenje, prirejala pred-
stave in nudila tudi duševno hrano.
Zarki čitalniškega ognjišča so se širili
v okolico. Za takej v začetku beležijo
„Novice“ veliko narodno slavnost, ki
jo je priredila mlada „Čitalnica“ v
Mariboru. Bilo je to 3. avgusta 1. 1862.
Iz ljubljane so prihiteli narodni pr-
vaki dr. Bleiweis, dr. Toman in drugi,
iz št. Jurija brata dr. Ipaveca, iz Ce-
lja Davorin Trestenjak, iz Varaždina
cela četa v narodne noše oblečenih ro-
doljubov. Slovenjebistričani so se pri-
peljali v krasno okinčanih vozovih,
Rušani in drugi Pohorci pa na splavih
po Dravi. Bila je to prva velika mani-
festacija naroda, ki se je probujal. —
Največje dvorano v Mariboru so na-
polnili doslej brezpravni, a v resnici
pravi lastniki tega mesta. Na odru sta
govorila narodna prvaka Bleiweis in
Toman, govoril je domači odvetnik, za
njim duhovnik in na to kmet. Brzo-
javne pozdrave je poslal med drugimi
tudi veliki jugoslovanski biskup Stross
mayer.

Kmalu je bil „Burgfrieden“ pretr-
gan. Nemci so spoznali, da se je začela
neizprosna borba med njimi, ki so tu-
ci in privilegirani in med Slovenci,
ki so domačini in po naravnem pravu
gospodarji. Ta borba je bila dolga in
težka. Toda fronta se je med tem raz-
širila, kadri so se pomnožili, narod se
je probujal in vedno glasneje tirjal
pravice, ki so mu šle.

Mariborska „Slovanska čitalnica“
je dajala impulze tudi nazven — vse-
mu narodu. Po mariborskem vzoru
so se ustanovile čitalnice tudi v Celju,
Ptuju, Ljutomeru, Šoštancu itd. Njena
zasluga je, da so Slovenci 1. 1867. v
mariborskem okrožju zmagali pri vo-
litvah. Odtod so organizirali ljudske
tabore. Iz „Čitalnice“ je izšla misel
„Slovenske Maticice“. „Čitalnica“ za-
sluga je, da je bil v Mariboru usta-
novljen prvi slovenski politični list
„Slovenski Narod“. „Čitalnica“ je na-
dalje ustanovila „Posojilnico“ — pred
štridesetimi leti — in z njo udarila
gospodarski temelj mariborskemu slo-
venstvu. „Posojilnica“ je pozneje zgra-
dila Narodni dom, trdnjavo probujajo-
č se severne maje.

Koliko podrobnega dela, boja in
idealizma leži v vsem tem delu, v teh
šestdesetih letih, ki leže med Maribo-
rom 1. 1861 in Mariborom 1. 1922! Sa-
mo človek ki se zna vglobiti v minule

case, ki zna proučevati njihove sledove in ki presoja vse uspehe in neuspehe po njihovi takratni veljavi, po takratnih razmerah in ljudeh — samo ta bo razumel, kaj pomeni danes 60letnica društva, ki je stalo v ospredju najtežjega nacionalnega boja in ki deluje danes v svobodni jugoslovnski državi!

Slovanska čitalnica si je takoj v začetku zarisala široko obzorje, zakaj njeno ime kaže, da ni hotela biti samo slovenska, marveč je bila slovanska. V resnici je že takoj prvo leto svojega obstoja navezala ozke stike z sosednjimi Hrvati. Njen mecen je bil škup J. J. Strossmayer. V njenih prostorih so imeli takoj od začetka častno mesto hrvatski, srbski in češki listi. Slovstvo je bilo takrat radikalnejše geslo nego slovenstvo, dasravnno je bilo slednje po dejanskih uspehih aktivnejše. Toda štajerski Slovenci so vedno imeli širje obzorje in manj separatizma kakor Slovenci v drugih pokrajinah. Ilirizem je našel tu zelo plodna tla. In ta slovanski idealizem se je ohranil še dolgo.

Po šestdesetih letih — kako krasno zadostenje! Toda kdo ve ceniti zgodovino? Narod, ki ima tako malo zgodovine in zgodovinske vzgoje kakor je ima slovenski, nima pravega čuta za historično kontinuiteto in žive pieteže do svojih mrtvih voditeljev. Zato se pri nas redkokoli zaveda, kako velikega pomena so slični jubileji.

Toda — morda je dobro, da se preveč ne oziramo v preteklost. Smo mladi in polni življenja. Naša pot gre v nove razvojne stopnje. Tudi Maribor — jugoslovnski Maribor — je nastopil novo dobo svoje zgodovine. Danes imamo v Mariboru dolgo vrsto slovenskih društev in organizacij vseh vrst. Kako pestra slika nasproti l. 1861! — Nestor mariborskih društev — »Slovanska čitalnica« pa še živi in dela z mladostno silo. »Ljudska knjižnica«, njen otrok in ljubljeneč, vrši v današnjih razmerah oni kos kulturnega dela, kakor ga je vršila »Čitalnica« tam okoli šestdesetih let. Danes nas čaka druga stran narodnega programa: kulturni napredek naroda. Široko polje dela se odpira pred nami, ki hočejo delati. Naj bi jih bilo mnogo, mnogo!

Gospodarsko propadanje Madžarske.

Zadnja leta pred vojno in med svetovno vojno je madžarska industrija beležila znaten napredek. Madžarska je bila na potu, da postane važen industrijski faktor v srednji Evropi. — Prevrat je pretresel ne samo madžarsko politično življenje, temveč je odprl žile tudi madžarski industriji. — Madžarske tovarne so postale odvisne od uvoza surovih iz narodnostnih držav. Njihova rentabiliteta je obstojala v tem, da so mogle izkoriščati gospodarske zaklade narodnostnih manjšin. Zato se je takoj po prevratu pojavila industrijska kriza, ki je daleko nadkriljevala obseg gospodarskih kriz v drugih državah. Madžarska je bila po-

stavljena pred dilemo: ali se izpremeni v poljedelsko državo in izpelje pošteno agrarno reformo, ali pa odstopi od utopičnih iredentističnih gesel, išče poti k prijateljskemu razmerju s sosednjimi državami in tako nadaljuje industrijski razvoj, kakor ga je začela v zadnji eri pred prevratom. Madžarska vlada pa ni storila ne enega ne drugega, ampak je s svojo lahkomišelnostjo nesocialno agitacijo in izzivalno politiko privredla državo na rob prepada. Madžarska industrija izgublja zadnje ostanke svojega modernega gospodarstva. Militarizem, iredentistična propaganda, aristokratsko zastopstvo v inozemstvu, politične paname, protekcije — privilegirano kupčevanje — izčrpavajo in izpraznjujejo državno blagajno. Nepravilno obdavčenje, ljudska beda in brezposelnost delavcev jemljejo državi njene najsilnejše sile. Za »patriotične« usluge gre vlada na roko političnim dobaviteljem, protežiranim oderuhom, generalom — spekulantom, podpira in zakriva njihove paname in borzne spekulacije. Volilna kampanja stane vlado 1 milijon krom na dan. Ta denar se potroši v času, ko na Madžarskem vlada glad in velikanska umrljivost, ko madžarski delavec cele tedne ne vidi mesa in ko celo uradništvo zahteva, naj bi se mu plača izplačevala in natura: z živili in z blagom. Inflacija bankovcev in druginja življenjskih potrebščin neprestano raste. V primeri z lanskim letom so se živila podražila petkratno, pšenica 160kratno, meso pa od začetka vojne samo 30—40 kratno. Najemnina se je od l. 1917. dvignila za 420%. V splošnem so cene življenjskih potrebščin 161-krat višje kakor l. 1913. Napreduje samo militaristična industrija, druge panoge so izgubile svoje domače in inozemske konzumente in naročnike ter se vzdržujejo pri življenju edinole z naročili iz sosednjih držav. Ni se tedaj čuditi, če vlada po vsej državi silno nezadovoljstvo. Za delavce, vojake, begunce, invalide, vojne sirote in vdove, za one, ki nimajo zemlje, ni poskrbljeno. Stavko in kmečke burje so na dnevnem redu. Taka je Madžarska pred volitvami, ko gre za usodo aristokratsko-militaristične oligarhije!

Politične vesti.

* Slava hrvatski samostojni republiki! Da se včasih tudi prokletstvo spremeni v blagoslov, dokazuje najnovejša senzacija, ki navdušuje zadnje dni vse italijansko časopisje. Bog vedi, od kod je prišla v Italijo vest, da se je v Zagrebu osnovala republikanska vlada, pragnula Srbe ter proglasila Hrvatsko za neodvisno republiko. Tej vesti so seveda vsi verjeli, saj človek rad veruje v to, kar si želi in prinesli so jo vsi laški listi od Trsta do Mesine in od Benetk do Genova, seveda ne brez komentarjev. Napisali so ogromne članke, v katerih pozdravljajo in slave »novo neodvisno hrvatsko republiko«, povdarjajoč posebno velik pomen pregnanja Srbov z Jadrana. Vsa Garibaldijeva domovina se smeje od sreče vsled tega »velikega dogodka« in

pritegnila druge k sebi. Njegova pozicija je bolj epigonska; v prigodnih pesmih, kakor so one iz balkanske vojne, se je čista umetnost precej daleč umaknila pred tendenco. Njegovo izražanje je po formi bolj epično kot lirčno. V nekaterih lirčnih pesmih se javlja tih čimov Vojislava I. Ilića starejšega in Gjura Jakšića.

Vzliče temu je Vojislav I. Ilić mlajši zanimiv pojav na srbskem Parnasu in danes — po 25 letih pesniškega delovanja — ima za sabo častno preteklost. Nekatero njegovo pesmi imajo trajno vrednost. Vedno pa bodo dokument časa in razmer, zlasti pa izraz hotenja in stremljenja doba, v kateri so je oglašala njegova pesniška žila. V pesmih, ki opevajo balkansko vojno, zlasti pa pohod na Kosovo so skriti glasovi veličastne narodne epopeje, spominjajoči na epično mogočnost narodne poezije.

Ilićeve lirčne pesmi so večkrat zelo fine in mehke. Evo dve kitici iz pesmi: »Dan za danom«:

Dan za danom u nepovra tone,
Život glavo teče u samoći;
Nigde zračka širom vasiona!
Sve potamne... Meti mojih snova
Da l'ću doći!

nikakor neče nobenemu Italijanu v glavo, da so vse te vesti le gole časni-karske race. Mi nimamo vzroka jeziti se na Italijane radi teh zlobnih neumnih vesti, ker so nam odkrile njihovo pravo mnenje in »prijateljstvo« do naše države. Sedaj vsaj vemo, da si Italijani ničesar na svetu ne žele bolj nego to, da bi res razpadla naša država ter da bi res Radić ustanovil svojo republiko. A to je za nas dragoceno. Nam pravim in nepristranskim Jugoslovenom dokazuje, da so Italijani tisti, ki podpirajo hrvatski separatizem. Hrvatskim separatistom kaže, da se njihovega početja najbolj veselijo tretji ter da bi bil »uspeh«, ki bi ga dosegli s samostojnostjo Hrvatske v korist ne Hrvatov, ampak Italijanov ter da je mesto Hrvatske le v skupni edinstveni in močni Jugoslaviji, ki je edina kos držati italijansko imperijalistično požrešnost v šahu. Veliksrhom pa, ki pravijo, da so Italijani sovražni le Hrvatom in Slovincem, pa kaže, da sovražijo Italijani njih še veliko bolj nego Hrvate in Slovence, ker se jih bolj boje nego teh ter da je edina in največja njihova želja odtisniti Srbe od Jadrana. Prokletstvo italijanskih nekrologov naši državi se je torej spremenilo v — blagoslov.

* Občinske volitve v Vojvodini. Kralj je sankcioniral zakon o občinskih volitvah v Vojvodini. Verjetno je, da se bo v roku treh mesecev razpisalo volitve v občinska zastopstva Vojvodine.

* Glavna skupščina Jugoslovnske muslimanske organizacije. Kot poročajo sarajevski listi, se vrši letošnja glavna skupščina Jugoslovnske muslimanske organizacije dne 15. junija v Sarajevu. Na dnevnem redu skupščine bo poročilo centralnega odbora, poročilo o politični situaciji ter eventualije. Skupščina bo posebno zanimiva, ker obstajajo v organizaciji, kakor je znano, razne nasprotne si struje.

* Italija in narodnostne manjšine v Jugoslaviji. S pomočjo Madžarske je hotela te dni Italija spraviti v Genovi na tapet vprašanje o postopanju z narodnostnimi manjšinami v naši državi, kar ji pa ni uspelo, ker se je Mala antanta temu odločno uprla, naglašajoč, da spada to vprašanje edino pred Zvezo narodov. Ta nova italijanska intriga je veleznačilna in poučna, predvsem pa je poučna za naše državnike, ki se za naše manjšine v Italiji niti ne zmenijo. Ali ne bi kazalo posnemati italijanski zgled ter podrezati Genovo malo pod nos z vprašanjem jugoslovnskih manjšin v Primorju, na Reki, Čresu, Lošnju in v Zadru?

* »Črnogorska« delegacija v Genovi. Kako iskreno mislijo Italijani na sporazum z nami, dokazuje najbolj to, da so skonstruirali nekak »črnogorski« odbor ter delegacijo, ki je odšla iz Rima v Genovo, da stopi pred svetovni forum, zahtevajoč »samostojnost« za Črno goro. Ta »črnogorska« delegacija v Genovi sestoji iz treh oseb, iz dveh »doktorjev, vseučiliških profesorjev« Čoča in Gvozdenovića ter »Črnogorca« Robertsona. Prva dva

Dan za danom... prodje mladost rana...
Plavo nebo u mrak se oblači;
Moj je život zvezda zavatlana,
Što, u letu, sine, zatreperti

Pa se smrači...

V letih 1911—12. sva si izmenjala par pesmi. Jaz sem bil mlad študent, on sudbeni pisar« v Čupriji. V znamenje prijateljstva mi je poklonil na lepšem papirju tiskani izvod svojih Pesmi (II. izdanje). Izšle so v Jagodini. Tam se je gibalo njegovo življenje, tam je zajemal motive svojih pesmi. Šumadija, zemlja srbskega klasicizma, domovina herojev in državnikov, umetnikov in pesnikov.

Ilićeve »Pesme« leže pred mano. Zame — in to je čisto individualna nota — so več kakor navadna knjiga, več kakor prijateljski spomin. Na tej knjigi je kos mojega življenja, nekaj, kar bi hotel preživeti še enkrat. In iz prijateljskega darila srbskega pesnika mlademu slovenskemu dijaku (slovenskemu po rodu, hrvatskemu po šolski vzgoji, jugoslovnskenim po čustvovanju) vzrase veliki simbol, sanja se staplja z realnostjo, sedanjost križa z zgodovino. Leti 1911—1912! Koliko poezije je občutilo mlado srce nad knji-

sta čisto navadna črnogorska pustolovca, nista ne doktorja, ne vseučiliška profesorja, kakor ju titulirajo italijanski listi, tretji pa je mednarodni pustolovec ter sploh ni Črnogorec. To šarmantno trojico so torej Italijani poslali v Genovo in predsednik da Facta jo je sprejel — sprejel istočasno, ko se vrše »prijateljska« pogajanja z našo delegacijo za sporazumno izvedbo rapalske pogodbe. Ostali diplomati in politiki držav zastopanih v Genovi pa se niso dali potegniti za nos ter so sprejem »črnogorske« delegacije odklonili ter odločno odbili njen predlog, naj bi se jo pripustilo h konferenci kot pravno zastopnico »črnogorske« kraljevine. Komentarja k tem italijanskim intrigam ni treba!

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

Agilno Slovensko obrtno društvo v Mariboru priredi v času od 8. do 17. septembra v Mariboru »Pokrajinsko obrtno razstavo«. Te razstave so lahko udeležijo vsi obrtniki in industrijski iz mariborske oblasti, t. j. iz bivše slov. Stajerske, Prekmurja, Mežiške doline, s privoljenjem odbora pa tudi še iz drugih pokrajin. Vsak obrtnik se bo pač zavedal, kolikega pomena je taka razstava za razvoj in napredek obrti; zato je dolžnost in korist vsakega posameznika, da se razstave s svojimi izdelki udeleži. Te dni so se razposilale vsem obrtnikom prijavnice za razstavo. Vsakdo, ki prijavnice še ni dobil, naj se nemudoma obrne na odbor Pokr. obrt. razstave v Mariboru, Aleksandrova ul. 22.

Prijavnica se mora točno izpolniti, tako, da so iz nje razvidni vsi potrebni podatki. Obenem s prijavnico je treba odposlati tudi naplčilo za kritje stroškov. Naplčilo znaša za industrijske 100 Din. Za obrtnike je bilo naplčilo odmerjeno na 50 Din. Da pa se morejo tudi mali obrtniki udeležiti razstave, se je znižalo na 25 Din.

Razstava bo razdeljena na več skupin, kakor: oblačilna stroka, aprovizacijska, stavbinska, lesnoobdelovalna, kovinska stroka itd. Vsakemu obrtniku oziroma razstavljalcu bo odmerjen za razstavo njegovih predmetov potreben prostor. Najemnina za te prostore znaša za 1 kvadratni meter 50 Din. Cena se pri uporabi nad 4 kv. metre sorazmerno zniža. Prostor se bodo oddajali v našem popolnoma prazni. Potrebno opremo, kakor police, stole, mize itd. si mora priskrbeti stranka sama. Da pa se razstavljalcem iz dežele in drugih mest prihrani dragoceni čas, preskrbi vse potrebščine tudi razstavni odbor. Stroški se zaračunajo po lastni ceni. Vsak prostor dobi tekočo številko ter vsaka trdnja oziroma razstavljaletc trdnino nadpisno table.

Vsi razstavni predmeti se morajo postaviti na razstavni prostor do 4. septembra na naslov razstavnega odbora, do 6. septembra pa morajo biti prostori popolnoma urejeni. Za dovolj in odvoz razstavnih predmetov mora skrbeti stran-

go, ki opeva šumenje Timoka, glasove Drine, široki smehljaj jugoslovnske Save, ko se pred nogami starega Beograda izlije v modro Donavo. Iz te poezije, oživljene s spisi Radićevića, Zmajevana, Jakšića, Šantića, Rakića, Sremca, Lazarevića, Matavulje, Škerlića, pojačane s koralom narodne pesmi, posvečane z heroizmom matere Jugovice, se razvija realno pojmovanje novega nacionalizma — jugoslovenstva. L. 1912—1913! Pohod na Kosovo. Zgodovinski dogodek, ki se ne da razložiti s samimi političnimi, vojaškimi in gospodarskimi vzroki. Narodna pesem je tu, odtis narodne psihe, narodnega trpljenja in hrepenenja. Izpolnijo se besede, izrečene pred petimi stoletji. Izvrši se prokletstvo, izrečeno nad sovražnikom na istem polju in pod istim nebom.

In tako se v mladem duhu vojno bolj preoblikuje pojem nacije, domovine, države, tako se pojem slovenstva izlije v pojme hrvaštva in ta v pojme srbstva, da nastane sinteza: jugoslovenstvo. Zabuči vihar vojne. Strašna tesnoba napolni dušo. Življenje postane nerazumljiva pošast, svet ječa in ljudje rabljajo. A v srcu se oglašajo tiha pesem o enem narodu od Adle

B. B.

Vojislav I. Ilić mlajši.

Srbski pesnik Vojislav I. Ilić mlajši slavi te dni 25 letnico svojega pesniškega delovanja.

Srbski Parnas ima dva Vojislava I. Ilića. Starejši je že davno pod grudo. Pripadal je pesniškemu krogu, ki ga označujeta dve znani imeni: Gjuro Jakšić in Jovan Zmaj. Oba sta šla z Brankom Radićevićem v šolo k največjemu pesniku jugoslovnske rase: k srbskemu seljaku. Učila sta se od narodne pesmi. Njene epične, homersko izklesane verze sta izpremenila v mehke, lirčne impresije. Kolo teh pesnikov se je širilo. Med onimi, ki so se pridružili, je bil najnadarnejši Vojislav I. Ilić.

Vojislav I. Ilić mlajši se je pojavil mnogo pozneje. Spada v dobo Jov. Dučića, Alekse Šantića in drugih. Doba srbskega impresionizma. Pravzaprav nekaj izhod iz pozne romantike preko naturalizma v impresionizem.

Vojislav I. Ilić mlajši se ne more postaviti ob bok Dučiću, Rakiću in drugim. Ne dosega jih niti v jakosti pesniške inspiracije niti v formi umetniškega izraza. Ni individualnost ki bi

Po poklicu so bili za tuberkulozo
 njeni: služabniki, žetlarji, berači itd.
 23 (39,01%); železniško osebje 1107
 (6,46%); krojači in šivilje 198 (2,9%);
 jučavničarji, kovači 187 (2,7%); zi-
 rnari 184 (2,7%); čevljarji 177 (2,6%);
 stilničarji, natakarji 101 (1,5%);

usnjariji 40 (0,59%); mesarji 131 (1,9%); uradniki, trgovci, zasebniki 966 (16,3%); uradne sluge, stražarji, pismonoše 93 (1,3%); peki 23 (0,34%); brivci 29 (0,43%); slikarji, pleskarji, pozlatarji 45 (0,67%); duhovniki, redovniki 47 (0,6%).

Ljudje, ki se v svojem poklicu mnogo gibljejo na prostem, so jetiki v splošnem manj podvrženi. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da stanujejo ravno ti sloji v najbolj nehygieničnih, telnih, nesnažnih stanovanjih, kar jetiko najbolj pspesuje.

Visoko štev. železničarjev, umrlih za tuberkulozo je pripisati dejstvu, da so železničarji v svoji službi najbolj izpostavljeni vremenskim vplivom, naglomu izpreminjanju temperature itd.

Kovači, ključavničarji, zidarji, gostilniški osebe itd. je vedno v prašnem in z dimom napolnjenem ozračju, pri čemur trpe občutljiva pluća, kjer nastane ognjišče tuberkulovih bacilov. Solnce najprej uniči te bacile. Zato je v modernih, širokih, solnčnih ulicah tudi manj slučajev jetike, kakor pa v ozkih, mračnih, solncu skoraj nepristopnih.

Vsled slabih finančnih razmer ni v današnjem času posebno vsled neprimernega, nehygieničnega stanovanja se okužijo čestokrat po cele družine. — Vsled tega je v nekaterih ulicah in posameznih hišah nenavadno mnogo smrtnih slučajev tuberkuloze. Glasom statistike stoji v tem oziru na prvem mestu Koroška cesta s 279 slučajji, drugo mesto pa zavzema Meljska cesta s 186 slučajji (2,5%). Nato slede: Mlinška ulica 117 (1,6%) Aleksandrova cesta 117 (1,6%). Strossmajerjeva 56 (0,83%) Slovenska 82 (1,22%) Gosposka 34 (0,5%) Židovska 40 (0,59%) Loška 39 (0,58%) Ob brodu 31 (0,468%). Glavni trg 28 (0,41%).

Na desnem bregu Drave zaznamuje statistika na Tržaški cesti 67 slučajev, v Frankopanovi 79, v stari Koloniji 46 in v novi Koloniji 83 slučajev.

V teh ulicah so posamezne hiše posebno okužene. Vzrok leži brzkono v pogostem menjanju stanovalcev, pri čemur pa se stanovanja ne razkužijo.

V svrhu izboljšanja zdravstvenega stanja v našem mestu, ki bi po svoji klimatični legi lahko bilo najzdravejše v naši državi, se bodo vse te hiše naznanile mestnemu fizikatu, v svrhu temeljite razkužitve, kar bo prva naloga naše požrtvovalne PTL.

Iz vsega tega je razvidno, kako važno in človekoljubno nalogo si je nadela Profituberkulozna Liga. Z ustanovitvijo lastnega ambulatorija je napravila velik korak naprej po začetni poti. Upamo in želimo, da trdno vztraja na tej težavni poti k cilju in uspehu sebi v ponos, vsemu človeštvu pa v korist.

JDS.

Shodi demokratske stranke so v nedeljo 14. t. m. v Ljubnem, v Mozirju, (govori posl. dr. Kukovec), v Žetlah in rogaški okolici. Za 21. t. m. so doslej določeni shodi pri Zg. Sv. Kungoti, v St. Vidu pri Mislinji, v Šmartnem pri Slov. Gradcu, v Prevaljah itd.

**V nedeljo zvečer vsi
na proslavo
60-letnice Mariborske čitalnice
v Narodni dom!**

Mariborske vesti.

Maribor, 13. maja 1922.

m Slavnostne proslave »Čitalnice« se udeležijo več zunanjih gostov. Kakor slišimo, prispeje iz Celja g. dr. Serbec, ptujsko pevsko društvo bo zastopal okrajni glavar g. dr. Pirkmayer, iz Konjice pride g. dr. Rudolf, ki je bil že l. 1882 član »Slovanske čitalnice« kakor tudi mnogi drugi.

m Prva čitalnica v Sloveniji je mariborska, ki slavi v nedeljo zvečer ob 1/8. uri svojo šestdesetletnico s koncertom, prosto zabavo in plesom v zgornjih prostorih Narodnega doma. Iz prijaznosti sodeluje tudi operna pevka gđ. Slava Mezgečeva.

m Zgodovina mariborske čitalnice je ob enem zgodovina kulturnega in političnega razvoja štajerskih Slovencev v zadnjih 60 letih. Kdor se toraj zanima za našo zgodovino polpretekle dobe, naj se udeleži tozadevnega predavanja na 60-letnici v nedeljo zvečer.

m K pasivni resitenci v tuk. delavnici in kurilnici juž. žel. smo izvedli nastopno: Danes zjutraj je bila v Mariboru posebna komisija, sestavljena iz zastopnika pokrajinske uprave v Ljubljani, zastopnika nadzorovalnega oddelka ministrstva saobračaja in nekoliko višjih uradnikov južne železnice, ki je proučila stanje delavekega gibanja v delavnicah juž. žel. V komisijo sta bila pozvana tudi gospod okr. glavar dr. Lajnžič in vodja policijskega komisarijata pol. nadsvetnik Krševan ter načelnika delavnice in kurilnice juž. železnice. Komisija je konstatirala, da počiva delo popolnoma, da se zdrže delavci mirno in da čakajo v brezdelju rešitve stavljenih zahtev. Komisija je dalje konstatirala, da južna železnica ne more izplačati zahtevanih poviškov in da ni upravičena, izplačati niti predjemov, dokler ni zadeva rešena definitivno rednim bižernim putem tudi za državne železnice in to radi obstoječe mednarodne pogodbe »Regime provisoire«. Komisija je nato pozvala nekoliko delavcev raznih oddelkov, ker so od delavstva svoječasno izvoljeni zaupniki odložili pred nekoliko dnevi svoje mandate ter jih opozorila na že prej omenjena dejstva, s priporočilom, da obvestijo o tem natančno svoje tovariše. — Opozorilo se je delavstvo dalje na to, da delujejo vsi prizadeti faktorji za rešitev zadeve, da si pa brezdvomno dosedanje zadržanje delavstva ne more pridobiti pri merodajnih činit. v centralah nobenih simpatij in tudi ne pospešiti rešitve zadeve, marveč jo le ovirati. — Delavstvo se je opozorilo tudi na to okolnost, ker je brezdvomno v korist hitre rešitve zadeve in v lastno korist delavstva, da se zopet poprime dela in tako čaka na rešitev.

m Oficijska otvoritev ambulatorija PTL se vrši, kakor se je že poročalo, v nedeljo ob pol 11. uridopoldne na svečan način v veliki dvorani kazine. K otvoritveni svečanosti se vabijo vsi interesi, člani, ustanovniki, dobrotniki lige in predvsem vse tvrdke ki so pripomogle k krasni notranji opremljeni ambulatorija. Po končani oficijski otvoritvi sledi skupen ogled oskrbovališča v Stolni ulici štev. 5, kjer se bo nahajala spominska knjiga, v katero se vpišejo vsi darovalci lige. Ambulatorij ostane nato od ponedeljka naprej do sobote dnevno od 9.—12. in od 15.—17. ure pristopen občinstvu v svrhu ogleda. Prva ordinacija se vrši v soboto dne 20. maja 1922 ob pol 8. uri zjutraj.

m Nedeljski izprehodi. Lepo solučno vreme zadnje nedelje me je vlekelo iz prašnih cest Maribora v okolico uživati svež pomladanski zrak. Nisem se mogel odločiti, kam bi zavil. Odločil sem se za Limbuš, kamor tako radi zahajajo Mariborčani. Toda tam je bilo v gostilnah in po vrtovih toliko ljudi, da bi skoro ne dobil prostora. Mislim sem si pri tej priliki, zakaj pa ne bi Mariborčani delali ekskurzij na južno stran Maribora na vznožje Pohorja, kamor je tako lepa železniška zveza. Zakaj se ne bi šlo v bližnje Hoče v gostilno »Pri pošti«, zraven cerkve, kjer se vedno dobi dobra domača kapljica in je vedno pripravljeno nekaj za prigrizek; tudi lepi veliki prostori so na razpolago za plesalno mladino in za igralce instrumentov glasovir. Lep izlet bi bil tudi v Slivnico ali v vinorodni in idilni Fram s svojo mlinško in lesno industrijo. Nisem morda škodoželjen našim zavednim limbuškim gostilničarjem, toda gotovo je tudi njim sitno, ako niso v stanu vsem gostom točno postreči, kar bi zelo radi. Moj nasvet bi bil, da bi se ob lepih nedeljskih popoldnevih izletniki razdelili na vse strani Maribora in ne drveli vsi na eno točko. Pomlad je sedaj povsod lepa s svojim bujnim cvetjem na sadnem drevju kakor že dolgo let ne in gozdovi povsod enako pogostajo in razširjajo svoj prijeten osvežujoč vonj. Nedeljski izletnik.

m V Ljudski univerzi je predaval sinoči g. prof. dr. Lj. Pivko o vzrokih, ki narode, zlasti po Slovane, ločijo med seboj. Opozoril je na to, da so si slo-

vanska plemena mnogo bližja kakor germanska; slovanski jeziki se tako tesno prelivajo drug v drugega, da ni mogoče reči: tu je konec enemu in tam začetek drugemu. Nazorno in lepo je razložil postanek in razvoj slovanskih književnih jezikov, ki so jih dali posameznim plemenom njihovi kulturni, gospodarski ali politični centri. Slušatelji so tako dobili lep uvod v slovensko kulturno zgodovino. H koncu je g. predavatelj pokazal, kako vsi južni Slovenci tvorimo eno jezikovno celoto in da smo se ločili v narode šele tedaj, ko smo si izbrali nekatera narečja za književne jezike. Opisal je, kako je nastal slovenski in srbsko hrv. književni jezik in povdaril, da bodo z razvojem razmer same po sebi in brez bolečin izginile razlike, ki nas sedaj ločijo v jezikovnem oziru in bi ne bilo pametno, če bi hoteli ta naravni, zgodovinski in lingvistično popolnoma upravičeni proces zavlačevati s plemenskim separatizmom. Slušatelji so g. predavatelja nagradili z iskrenim odobravanjem in ploskanjem.

m Otvoritvena veselica Mariborske koč se vrši v nedeljo, dne 21. t. m. Natančneje spored še objavimo.

m Ambulatorij PTL je sprejel še nadaljna, sledeča darila: 1 in pol m² desk od uradništva koroškega kolodvora, 3 krasne električne podstropne svetilke od električne družbe Melistroja, primerne lesene obroče k njimi od Th. Cavarja, električno peč od Družbe Svetla, najmodernejšo pripravo za izkuhanje instrumentov od tvrdke kovina. Nadalje je daroval trgovec Vahtar v Gosp. ulici krasno spominsko knjigo za podpise darovalcev, tvrdke F. Farič in družba Kristal lepo izdelano hišico iz stekla v kateri bo shranjena knjiga; nadalje so dali družba Kristal in slikar Filip napise za čakalnice, garderobo in preiskovalnico, trgovec Zabukošek 10 kg oljate barve in 5 kg firneža, ravnotako še tvrdka Zankl in Medič, tvrdka Dračer 10 kg šmirnovke, Šweighofer še 2 škatli paste za tla, Ivan Kumerc železno ogrodje za tablo nad hišnimi vratami in tvrdka Farič je polala 2 stojala za dežnike, pokrila tla okoli peči z medenimi ploščami in izdelala 10 emajliranih pljuvalnikov. Steklar Kovačič je izpolnil razne kote pri vratih in oknih z kitom in pokril razne police s steklom. Pred vsem pa se mora povdarjati požrtvovalnost slikarjev Nonnerja, Vavpotiča in Zelezniča, ki je v slednjem trenutku nadomestili s sinom in 4 delavci drugo tvrdko, ki ni izvišla pravočasno svojo obljubo.

m Učiteljski dom v Mariboru. Kakor poroča »Učitelj. Tovariš« se je pričela velika akcija za ustanovitev učiteljskega doma v Mariboru. Iskreno pozdravljamo to idejo ter prosimo vse naše somišljenike, da pri akciji s prispevki iz sicer aktivno sodelujejo.

m Pristop k Trgovskemu bolniškimu in podpornemu društvu. — Vsi nameščenci trgovin, industrije in denarnih zavodov se ponovno opozarjajo, da poteče odpovedni rok za izstop iz okr. bolniške blagajne v svrhu prestopa k trgu. bolniškemu in podpornemu društvu koncem tega meseca. Tak izstop je glasom pravil okr. bolniške blagajne mogoč samo koncem junija ali decembra in sicer samo tedaj, ako dotični nameščenec sam to najkasneje 1 mesec poprej bolniški blagajni naznani, učenec in praktikante pa odjavi učni gospodar. Odjavne listine za izstop, kakor tudi prijavnice je trgovski gremij že prejel in jih dobé interesi v svrhu izpolnitve v gremijski pisarni. Vsaki prijavi je priložiti kresni list ali kako drugo uradno listino, iz katere je dokazana starost pristopivšega člana in se bo ista zajedno s člansko legitimacijo vrnila.

m V korist »Ljudske knjižnice« odpade čisti dobiček »Čitalnične« proslave. Da je Ljudska knjižnica v Mariboru izredno važna, o tem si je že vsak naš človek na jasnem. Zato naj bi premožnejši obiskovalci »Čitalnične« proslave z obilnimi preplačili in darili povišali dobiček, ki ga bo imela »Ljud. knjižnica« od te slavnosti, da ji bo tako omogočeno izpopolniti vrzeli, ki še obstajajo v njenih polikah in se razviti v res lepo in veliko knjižnico.

m Delegati kulturnih društev se zberejo v nedeljo dopoldne v mali dvorani Narodnega doma, da se posvetujejo o osnovanju Zveze kulturnih dru-

štev za mariborsko oblast. Začetek ob 10. uri takoj po prihodu ljubljanskega vlaka.

m Dragoceno zbirko knjig je daroval »Ljudski knjižnici« ob priliki slavnosti 60-letnice »Slovanske čitalnice« v Mariboru, g. Filip Gantar, plačilni natakar v kavarni »Beograd«. Želimo, da tudi drugi resnični narodnjaki enako počastijo 60letno kulturno delo naše društvene matice, da more svoje delo z zadostnimi sredstvi nadaljevati na neobdelani mariborski prosvetni njivi.

m Za Otroško bolnico krajlice Marije, so prispeli doslej sledeči prispevki: W. Freund Maribor, 20.000 K; Kolo jugoslovenskih sester Celje 4.000 K; šola Ruše 4.040 K; glavna posojilnica in hranilnica Sv. Lenart Slov. Gorice 1000 K; šola Sv. Jakob v Slov. Gorici 1.716 K; šola Sv. Marko pri Ptuj 480 K; šola Leitersberg-Krčevina 2.160 K; Hranilnica in posojilnica v Koprivnici 40 K; šola Pobrežje 144 K; deška okoliška šola v Ptuj 120 K; občinski urad Žiberci pri Apačah 540 K, deška šola Trbovlje-Vode 107 K in dekliška šola Trbovlje-Vode 260 K.

m P. n. občinstvo se naproša, da ob priliki Old boys tekmovanja brezporogojno vpoštevata reditelje, ker se le tem potem lahko vzdržuje pri velikem navalu red.

m Pred nenavadno zagonetko so stali minuli petek jutarnji obiskovalci Kalvarije. Našli so v grmovju skrite 3 nogometne žoge, ki so ob priliki zadnjega treninga starih moštev tukajšnjih športnih klubov sfrčale na Kalvarijo. Obiskovalci ne vejo sedaj, komu bi oddali žoge ali Old boysu »Maribora« ali »Rapida«? No, mi se ne vznemirjamo, odločitev pade pri današnji borbi.

m Prošnja za dve ubogi vdovi. V veliki bedi živita v Mariboru dve vdovi, ena z 2 bolnima otrokoma in ena s 5 otroci. Usmiljena srea se prosijo, da izroče podpore zanje v našem uredništvu, kjer so tudi imena obeh na razpolago.

m Darovi za gladojučo Rusijo: Lekarna Vidmar 50 Din., Državna gimnazija 210 Din., Tvrdka Weigl in osobe 101 Din. (in 50 pism. ometov), Jadranska banka (uradništvo) 600 Din., Tvrdka Scheidbach 100 Din., Dijaško semenišče 106 Din., Posojilnica Maribor 585 Din., Solsko vodstvo Prevalje 283 Din., I. Peteln Gosp. ul. 100 Din., knjigarna Heinz 30 Din., Ferd. Kaufmann, trgov. 25 Din., Caro in Jelinek odpreme. 20 Din., tvrdka Michelitsch 100 Din., Solsko vodstvo Guštanj 92.50 Din., Jos. Sirk Maribor 10 Din., Ivo Kureš naduč. Dravegrad 251.50 Din., Dekliška ljudska šola I. Maribor 133 Din., Dekliška ljudska šola II. Maribor 65 Din., Dekliška ljudska šola III. Maribor 35 Din., Deška ljudska šola II. Maribor 45 Din., Deška ljudska šola III. Maribor 49 Din. Skupaj 2991 Din., Prejšnji darovi 13.716.20 Din., vsega skupaj 16.707.20 Din.

m Dražbe lovov v mariborskem okraju. Včeraj 12. t. m. se je vršila dražba sledečih lovov: Bistrica pri Limbušu, zakupnik dr. Hugon Robič iz Maribora, letna zakupnina K 3100; Bistrica pri Rušah, zakupnik Fric Glasar iz Smelnika, letna zakupnina K 4500; Cinžat, zakupnik Ivan Korman iz Cinžata, letna zakupnina K 21000; Lehen pri Ribnici, zakupnik Jožef Fornezzi iz Lehna p. R., letna zakupnina K 2500; Loka, zakupnik Alfonz Praunseis iz Maribora, letna zakupnina K 4200; Sv. Lovrenca na P., zakupnik Alojzij Baumgartner iz Sv. Lovrenca, letna zakupnina K 3200; Recanjak, zakupnik Jakob Novak iz Sv. Lovrenca, letna zak. K 7800; Rdečebreg, zakupnik dr. Franc Irgolič iz Maribora, letna zakupnina K 26.000.

m V narodni gostilni Kerenčič Pesnica se vrši v nedeljo 14. t. m. koncert. Opozarjamo na današnji oglas.

m Opozarjamo na veliko razprodajo tvrdke Mastek Glavni trg 16. Glej današnji oglas.

m Lekarniška nočna služba. Lekarniško nočno službo ima priobdani teden Mestna lekarna pri »Orlu«, Glavni trg št. 12, poleg rotovža, vogal Lekarniške ulice.

m Velika kavarna. Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

$R - Z ::$

(1849—1912)

x »Prodana nevesta« se zopet vpri-
jutri, v nedeljo popoldne kot slav-
na predstava ob priliki 60letnice
talnice. Veljajo za zadnjič odpoveda-
predstavo kupljene vstopnice. Ko-
ur je čas neugoden, naj to javi do
delje dopolne gledališki blagajni,
se mu njegov že kupljeni sedež re-
vira za drugo predstavo »Prodane

[illegible]

posluje ob nedeljah od $\frac{1}{2}$ 10.— $\frac{1}{2}$ 11. ure
in ob četrkih od $\frac{1}{2}$ 19.— $\frac{1}{2}$ 20. ure
Mladinski oddelek ob sobotah od 18. do
19. ure.

o Kolo jahačev sok. društva v Mariboru priredi v nedeljo, 14. t. m. celodnevni ježizle* čez Ruše, Smolnik, Falo; Pušcavo k Sv. Lovrencu na Pohorju, povratek čez Selnico. Zbirališče točno ob pol 7. uri v Narodnem domu. Danes v soboto zvečer ob 20. uri pa je v restavraciji Narodnega doma sestanek članstva radi razgovora o udeležbi na vesokolskem zletu v Ljubljani in sklepanje glede letošnjih nastopov. — Želi se, da se vsi bratje udeležijo sestanka in izleta! Zdravo! Načelstvo!

Tatovi — cigani. — V noči od 14. na 15. aprila tega leta so pri posestniku Andreju Škafari v Lžkovci št. 12. iz zaklenjene shrambe vkra-
dli 40 kg masti (zaseke) in 50 kg mesa.
Po trudapolnih poizvedbah orožniških
postaj Beltince, Murska Sobota in Ti-
šina so končno našli vse blago pri ci-
ganih, ter je dobil Škafar svoje blago
nazaj.

Za srečo nesreča. Dne 1. aprila t.l. je bil v Murskem - Središču v Medžimurju velik sejem, katerega se je udeležil tudi 70letni posestnik Raduha iz Odrancev v Prekmurju, ki je prodal lepega žrebca. Raduha je pred kratkim tega žrebca za 26.000 K kupil ter ga je zopet na sejem postavil za prodajo. Prodaj ga je za 35.000 K. Nato se je napotil proti domu, a nacnkrat je opazil, da ima suknjo prerezano, in da mu je nek žepni tat ves denar ukradel. Raduha je to pri orožniški postaji Cerešnovci naznanil.

Poskusen vrlom. V noči od 8. na 9. aprila t. l. ob 1/21. uri so hoteli 4 neznanici pri gosp. nadučitelju Ferdo Spragerju v Beltincih iz njegove za-

Porza.

Curili, 13. maja. (Zbirno, Predborza).
Berlin 1.82, New-York 5.19, London
23.06, Pariz 47.25, Milan 27.45, Praga
10.00, Budimpešta 67, Zagreb 1.90, Var-
šava 13, Dunaj 0.0676, avstrijske krone
šila, 0.0675.

g Naknadno vterjavanje povišane
ležarine. Trgovska in obrtniška zbor-
nica v Ljubljani obvešča vse interese-
nte, da je prejela 6. maja 1922 odlok ge-
neralne direkcije carine št. 89-073 z
dne 24. decembra 1921, s katerim se
ji sporoča, da je carinski svet na seji
dne 22. marca t. l. razpravljal o njeni
spomenici v zadevi naknadnega vterja-
vanja ležarinske razlike za dobo od 26.
maja do 12. avgusta 1921 pri glavni
carinarnici v Ljubljani in odločil, da je
to naknadno vterjavanje ležarine popol-
noma umestno in utemeljeno v zako-
nitih predpisih, ker se je povšana taksa
ležarine po uredbi o izpremembi člena
22 zakona o splošni carinski tarifi imela
pobirati počenši od 26. maja 1921 za
vse blago brez razlike, ali je v držav-
nih ali nedržavnih carinskih skladiščih.
Ta odlok carinskega sveta je odobril g.
finančni minister, s čemur je odlok do-
bil izvršilno moč.

g Dobava usnja. Uprava vojne o-
deće I. v Beogradu razpisuje na dan
30. maja t. l. drugo ofertalno licitacijo
glede dobave 50.000 kg kravine. Pred-
metni oglas je v pisarni trgovske in
obrtniške zbornice v Ljubljani intere-
sentom na vpogled.

Ruski spisal senator vladnega senata
Iv. Nenarokomov iz Petrograda. Pre-
stavil okrajni komisar dr. Alojzij
Trstenjak.

Začetkom leta 1917. je bil položaj Nemčija v svetovni vojni dovolj kritičen in brezupen. Njeni poskusi, da bi stopila z zavezniki v mirovna pogajanja, so ostali brez uspeha. Mnogoštevilna ruska vojska, ki je bila takrat jako dobro opremljena in z vsem preskrbljena, se je pripravljala ob enem s svojimi zavezniki k odločilni ofenzivi. Predvidevalo se je tudi, da bodo nastopila proti Nemčiji še Zedinjene države Severne Amerike.

Sredi marca 1917. je v Rusiji izbruhnila revolucija med drugimi tudi z geslom, da se mora vojna z Nemci energično nadaljevati, to pa radi tega, ker so ti poprej razsipavali ogromne svote za propagando separatnega mira v Rusiji, dokler se jim končno ni posrečilo pripraviti v krogih, ki so bili carskemu dvoru blizu, ugodnih tal za idejo separatnega mira z Nemčijo.

Ko se je car Nikolaj II. odrekal za sebe in svojega naslednika prestolu, je zavzela mesto njegove vlade revolucionarna »začasna vlada« (vremeno pravililstvo), ki pa se je pokazala dovolj nesposobno in slabo, radi česar je padla pod vpliv socialistično-revolucionarne skupine, tako imenovanega »sovjeta rabečih in soldatskih deputatov«. Glavni vodje v tem sovjetu so bili narodni in državni izdajniki, ki so delali z vso silo na to, da razmajajo temelje ruske vojske in zrušijo obstoječi socialni in družabni red ter državnost slovanske Rusije. Pod pritiskom tega sovjeta rabečih in soldat-

Nemška vlada in njen generalni štab so znali propadanje državne oblasti v Rusiji dobro izkoristiti v svoj prid in da bi njeno bojno sposobnost do cela uničili, so propeljali iz Švice v Rusijo glavne voditelje socialistov internacionaleev - boljševikov in sicer Ljening, Trockega in druge, ki so bili znani kot najhujši sovražniki buržoazne in patriotične Rusije in ki so že v samem početku vojne na zborovanju internacionalistov v Švicarskem Zimmerwaldu izrazili svoje simpatije do Nemčije. Ti gospodje, katere je preneljalo nemška vlada s posebnim vlakom črez Finslandijo v Petrograd ter jih preskrbelo z milijoni ruskih rubljev in nemških mark, so se energično poprijeli propagande boljševizma v Rusiji. Vojakom so obljubljali mir, kmetom gospodarsko zemljo, delavcem tovarne, ubogim pa bogastvo in blagostanje. Svoje delo so utrjevali z razsipavanjem denarja, katerega je imel Ljening, kakor pričajo očividci, polna vreče. Rezultati njihovega dela, katerega so vršili kot zaupniki Nemčije med ruskim narodom, so se kmalu pokazali: v vojski, ki je vpila v mir brez aneksij in kotribucije, so je začelo brezmiselno bratenje z Nemci, vojaštvo je trumoma zapuščalo fronto, začelo se je preganjanje častnikov, ter raznašanje in uničevanje bojnega materiala in opreme, v ozadju pa so se izvrševale razlastitve veleposrestev, zaplenitve tovarn itd.

V Petrogradu so začeli boljševiki formirati iz delavcev in mestne sodrge oddelke boljševiške rdoče gvardije, da bi se s silo polastili državne vrhovne vlasti. Začasna vlada, ki je stala pod silnim pritiskom »sovjeta rabočih in soldatskih deputatov«, v katerem so imeli glavno besedo pristaši Ljenina in Trockega in zraven teg aše solidar-na z vsemi velikimi socialističnimi strankami, se ni mogla nikakor odločiti, da bi proti boljševikom energično nastopila. Koncem koncev, ko je bilo vidne, da se boljševiki očižno pripravljajo k vstaji, je bila vendar primorana odrediti preiskavo o njih delovanju. Preiskavo je vodil »preiskovalni sod-nik« za osobito važne zadeve, ki je odkril poražujoče rezultate. Odkril je tesne zveze glavarjev boljševizma z nemškim generalnim štabom. S pomočjo cele vrste agentov in posrednikov, nahajajočih se v Finlandiji in Šved-skem, so občevali boljševiki z nemško vlado in njenim generalnim štabom, od koder so dobivali denarno pomoč in vse direktive. Celo proklamacije, katere so izdajali boljševiki na narod, so se izkazale kot točni prevodi nemš-kih izvirnikov, napravljenih v nemš-kem generalnem štabu. Ti podatki, katere je spravila na dan omenjena preiskava, so bili tako prepričevalno presnični, da jih je minister pravosodja v začasni vladi z imenom Pereverzev (socialist, toda dober Rus in po polieu odvetnik), ko so boljševiki meseca ju-nija 1917. v Petrogradu prvič izstopili z orožjem, pribečil po vojašnicah tudi z vojakom. Posledica tega je bila, da vo-jasstvo ni hotelo stopiti na stran vstaš-kih boljševikov, radi česar jih je za-časna vlada hitro ukrotila z majhnim oddelkom vdane ji kavalarije. Ljeninu je po potrebi, da jo zbežal v Finlan-dijo, Trockega pa so zavrli.

Boljševiki tudi sedaj niso mirovali; pripravljali so se še bolj intenzivno, da bi vrgli začasno vlado.

Kmalu na to so žal nastopila razna
oglasja med predsednikom začasno
vlada Kerenskim in vrhovnim vojsko-
vodjo Kornilovim. Ta je namreč ener-
gično vztrajal na tem, da se mora proti
boljševikom vendar končno odločno
nastopiti, toda Kerenski in njegova so-
cialistična okolica so se tega zbal, češ,
Kornilov stremi za vojaško diktaturo,
med tem je Kornilov poslal proti Pe-
troggradu oddelke vdane mu kavalarije
da bi očistil rusko stolico boljševikov,
ode na petu proti Petrogradu ga je
začasna vlada ustavila in Komitova
bdeložila, da se hoče polastiti državne
blasti, radi česar ga je objavila in po-
stavila sivega zakonca.

(Kenec prih.)

Sport.

: Seja S. K. Svoboda se vrši v soboto 18. t. m. v društvenem tajništvu, makar se opozarjajo vsi člani, da se je udeležiti. Dnevni red: igrišče. Pričetek točno ob 7. uri zvečer. Podpredsednik.

: Današnje tekme za prvenstvo imajo precej resen značaj. Nasprotujeta si MAK II. in Rapid II. Makovi rezervi je treba vsaj en uspeh, da se ne konča za njo prvenstvo rezerv sploh brez kvalifikacije. SV. Rapid I. pa nasprotuje MAK I. Tekmovanje je odločilno za plasiranje imenovanih klubov v prvenstveni razpredelnici — ali drugo ali tretje mesto! Pričakuje se zelo ostra igra. — V Celju se bori slovenski športni klub „Celje“ z tamkajšnjim Atletiksportklubom za prvenstvo celjske župe. Sedi mariborski savezni sednik g. podpor. Hrašt.

: Družabni dogodilaj. Staro moštvo „Maribora“ tekmuje danes ob 17. uri z starim moštvom „Rapida“ v odločilni igri. „Maribor“ nastopi: Vrtar Klešič, branilci Jonke in Valček — krilci Gustin, Zobeč in Sessler I., — napadalci Levak, Kobi, Suput, Staudinger in Uršič. Sanitetno službo opravlja g. dr. Stamol z primerno asistenco. Avtomobili privlačajo iz Koroščeve ulice ter stacionirajo na južnem predprostoru igrišča i. S. S. K. Maribor.

Obrtna razstava v Celju

V drugi polovici letošnjega poletja se vršita dve važni obrtni razstavi, in sicer v Mariboru in v Celju.

Prireditev celjske obrtne razstave je bila sklenjena že lani in se vrši povodom 30 letnice obstoja občeslovenskega obrtnega društva v Celju, ki se je pridobilo za strokovno organizacijo slovenskega obrtništva na Stajerskem in za njegov gromotni napredek nevenljivih zaslug. Obrtna razstava v Celju se vrši od 12. do 22. avgusta t. l., in sicer v vseh prostorih mestne osnovne šole v Celju, kjer je na razpolago skupno 5780 kvadratnih metrov razstavnega prostora. Udeležba na tej razstavi ni omejena samo na celjsko okrožje, marveč se je kot razstavljalca lahko udeleželi vsak obrtnik, industrijalec ali trgovec iz naše države. Po dosedanjem načrtu bo obsegala sledeče skupine obratov: a) gradbeno, b) kovinarsko, c) usnjarsko, d) oblačilno, e) lesno, f) živilsko in g) domačo obrt, in sicer razen izdelkov tudi pripadajoče skupine orodja. Poleg tega bo obstojal samostojen industrijski, trgovski in kmetijski oddelek. Pripravljalna dela vodi Razstavni odbor v Celju. Prijavni rok, ki je bil prvotno določen do 1. maja 1922, se je podaljšal. Cene razstavnih prostorov variirajo po legi od 20 do 50 dinarjev za kvadratni meter. Za razstavo vlada med gospodarskimi krogi v vsej Sloveniji veliko zanimanje in bo razstava gotovo v polni meri izpolnila pričakovanja prirediteljev.

Zanimivosti.

Berlinski rekord. — Konče morske bolezni. — Gramofon na Angleškem. — Koristi koruzne slame.

Navadno se doseže vsaki rekord v Ameriki, toda glasom statistike lanskega leta je Ameriko prekosila Nemčija. Rekord, ki ga je dosegla Nemčija, je sicer zelo žalosten. Do preobrata sta stali na prvem mestu glede vlovov in ropov New York in Chicago, lansko leto pa jih je Berlin prekosil. Uradna statistika berlinske mestne uprave izkazuje nič manj kot 65.000 vlovov v minulim letu. Pred vojno se je smatralo Berlin za najvarnejšo metropolo na svetu. Tekom minulega leta se je izvršilo po berlinskih ulicah povprečno 20 estni ropov dnevno. V celem letu je bilo umorjenih nad 1000 oseb. Izvršilo se je več političnih umorov, ki so po vsem svetu izzvali senzacijo.

Nemške oblasti pripisujejo vzrok pomnoženih zločinov nekemu členu versailleške mirovne pogodbe, ki zahteva zmanjšanje števila policije.

Kdor se je kdaj vozil po morju, je morda na lastni koži poskusil, kako neprijetna je morska bolezen. Strokovnjaki in učenjaki so dolga leta napenjali svoje mozgane, da bi izumili kako sredstvo zoper to rušilko morske idile. Končno pa se je nekemu ameriško inženirju posrečilo, rošiti to vprašanje s pomočjo ogromnega žiroskopa, ki tehtja 120.000 funtov. Vsa priprava obstoji iz nekega števila težkih koles, ki so pritrjena na posebno ogrodje ter se vrta z veliko naglostjo. Znano je, da kolo, ki se začne vrteti v gotovi smeri in legi, to smer in lego vedno obdrži. Če bi se torej parnik hotel nagniti na stran, povzročajo ta vrteča kolesa tako silen odpor, da ostane parnik v svoji prvotni legi. Žiroskop je pravzaprav že stara iznajdba, ter se uporablja tudi pri enotirni železnici. Na parnikih, ki bodo opremljeni s takimi žiroskopi, ne bo več morske bolezni. Tudi ob največjem viharju se bodo potniki lahko mirno izprehajali na krovu ter zli zaničljivo tja, kjer živi srditi Neptun.

V Angliji se je razvila strast do lastnih gramofonskih plošč. Vsak lastnik gramofona želi imeti nekaj plošč, na katerih je zabeležen njegov lastni glas ali glas njegovih otrok. (Glasu svoje žene navadno ne mara noben mož, kar ga ima itak preveč, so pa tudi tu nekateri izjeme.) Razpasla se je že navada, da pošiljajo prijatelji drug drugemu mesto pisem gramofonske plošče, da si tako kar povedo, kar imajo na na srečo. Stariši pa najraje pošiljajo svojim sorodnikom zlobudranje svojih otrok. Še bolj moderni so seveda Američani. Temi je še gramofon premalo. Zato hoče že vsak imeti svoj lastni aparat za govorni telefon, da se zamore vedno in povsod sporazumeti s svojimi še tako oddaljenimi

prijatelji in prijateljicami. Posebno ženske so v te aparate popolnoma zaljubljeni, ker se vedno lahko razgovarjajo s svojimi tovarišicami.

V zadnjem času so se kemiki začeli posebno zanimati za koruzno slamo in storže. Dognali so, da so koruzni storži in slama zelo dobra kuma za govejo živino, razentega pa se lahko izdelujejo iz slame barve za obleke, ki so zelo trpežne in se brez skrbi lahko operejo, ter celo filmi za kinematografe, in še mnogo drugih potrebščin. Koliko škodo trpi Amerika letno, ker koruzne slame, ki je ima v izobilici, ne izkoriščajo, temveč jo zažigajo.

Podpirajte Jug. Matico!

Partija št. 53 in 54. Mojsrski turnir
Pištani XVI. kolo. 25. aprila 1921.

Igra damskega kmeta.

Beli: Bogoljubov, črni: Wolf.

- 1 d2—d4 Sg 8—f6
- 2 c2—c4 e7—e6
- 3 Sg 1—f3 c7—c5
- 4 Sb 1—c3 c5×d4
- 5 Sf3×d4 Lf8—b4
- 6 Lc1—d2 b7—b6
- 7 e2—e3 Lc8—b7
- 8 Lf1—e2 0—0
- 9 0—0 Sb8—a6
- 10 a2—a3 Lb 4—e7
- 11 Ta1—c1 Sa6—c 5
- 12 f2—f3 g7—g6
- 13 b2—b4 e6—e5
- 14 b4×c5 e5×d4
- 15 e3×d 4 b6×c5
- 16 d4—d5 d7—d6
- 17 Tc 1—b1 Dd8—d7
- 18 f3—f4 Tf8—b8
- 19 f4—f5 Lb 7—c8
- 20 Le2—d3 Dd7—d8
- 21 Dd1—f3 Tb8×b1
- 22 Ld3×b1 Ta8—b8
- 23 g2—g4 Tb8—b2
- 24 Ld2—c1 Tb2—b3
- 25 g4—g5 Sf6—d7
- 26 f5×g6 f7×g6
- 27 Df3—f7—f8 Kg8—h8
- 28 Lb1×g6 h7×gh6
- 29 Df7×g6 Dd8—g8
- 30 Dg6—b5—f6 Dg8—h7
- 31 Dh5—e8—f7 Sd7—f8
- 32 Tf1—f7 Dh7—c2
- 33 De8×e7 Dc2×c1—
- 34 Tf7—f1 Tb3×c3
- 35 De7×f8—f7 Kh8—h7
- 36 Df8—f7—f8 Kh7—h8
- 37 Tf1×c1 Tc3×c1—
- 38 Kg1—f2

Črni se uda

XII. kolo, 22. aprila 1922.

Odalonjen damski gambit.

Beli: Aljehtn. Črni: Hromádka.

- 1 d2—d4 d7—d5
- 2 Sg1—f3 Sg8—f6

- 3 c2—c4 c7—c6
- 4 Sb1—c3 Dd8—b6
- 5 e2—e3 Lc8—g4
- 6 c4×d5 c6×d5
- 7 Dd1—a4 Lg4—d7
- 8 Lf1—b5 a7—a6
- 9 Lb5—d7 Sb8×d7
- 10 0—0 e7—e6
- 11 Sf3—e5 Db6—a7
- 12 Se5×d7 Sf6×d7
- 13 e3—e4 b7—b5
- 14 Da4—c2 d5×e4
- 15 d4—d5 e6—e5
- 16 a2—a4 b5—b4
- 17 Sc3×e4 Dc7—b7
- 18 Tf1—d1 Ta8—x 8
- 19 Dc2—e2 Lf8—e7
- 20 De2—g4 g7—g6
- 21 Lc1—g5 h7—h6
- 22 Lg5×e7 Ke8×e7
- 23 Dg4—h4+ g6—g5
- 24 Dh4—g4 Tc8—c4
- 25 Dg4—f5 h8—f8
- 26 b2—b3 Tc4—c8
- 27 Se4—f6 Tc8—c5
- 28 Sf6×d7 Db7—c8
- 29 d5—d6—

Črni se uda.

Match Beograd—Novi Sad. O Binar košnih se poda nekoliko najboljših igralcev novosadskega šah. kluba v Beograd, da se tam spogledajo z beograjskimi šahisti.

Korespondenčni match Novi Sad—Zagreb. Novosadski šahovski klub, ki šteje že nad 100 članov, je poučil Zagrebu 2 korespondenčni partiji.

Iz šahovskega sveta. O veliki noči se je v Berlinu vršil match Nemčija—Svedska. Vsaka stranka je postavila 12 igralcev mojsterske jakosti. Zmagala je Nemčija z rezultatom 12 in pol: 11 in pol. — Turnir zapadnih grofij Anglije, kiojega sta se od tujih mojstrov udeležela Kostić in Marocy, je podal presenetljiv rezultat. I. darilo je dobil 62-letni J. H. Blake z 7 točkami izmed 9 partij, drugo Marocy 6 in pol, III.—IV. Thomas in Yates 6, V.—VI. Kostić in Spencer 5 in pol, Louis 3 in pol, Mackenzie 3. — Za mojstrski turnir v Londonu so se prijavili: Atkies, Wahlteuch in Yates (Anglija), Khadikar (Indija), Watson (Avstralija), Aljehtn in Bogoljubov (Rusija), Capablanca (Kuba), Euwe (Holandija), Kostić in dr. Vidmar (Jugoslavija), Marocy in Refi (Madžarska), Marotti (Italija), Rubinstein (Poljska) in dr. Tartakower (Avstrija). — Prvo ali drugo nedeljo mesca avgusta se v mestu Wels na Gorjem Avstrijskem začne mednarodni glavni turnir, ki bo trajal 14 dni. Vabljenih je 12 igralcev in sicer: po en zastopnik vodilnih 5 dunajskih šah. klubov „Landstrasser Schachbund“, „Arbeitschachklub“, „Hakoah“, „Deutscher Schachbund“, „Schlechter“, nadalje po en delegat iz Solnograda in Linza, en delegat od „Bayrischen Schachbund“, Kuneit (znani igralec korespondenčnih partij) Kutscha, Poschauko (Wels) in Kramer (Maribor); slednji kot zastopnik „Mariborskega šah. kluba in „Jugos. šah. saveza“.

Pretrgana pesem

Poljski spisala Eliza Orzeszkowa, prejel Vinko Albič.

(Dolge).

(9)

Črnolas! je ponovila Klara.

Pavlinki se je mudilo; ko je bila izkramljala vse velike novice, ki so ji bile na srečo, se je poslovila ter zopet Klaro objela in poljubila.

»Ti je mis res smiliš, draga Klara, da moraš vedno doma čepeti... Najmanjše zabave si ne moreš privoščiti. Na svidenje! Na svidenje! Hitro moram k obedu, potem pa ven v gozd...«

Klara je še nekaj časa gledala za odhajajočo prijateljico; ko je stopila v hišo, je ponavljala sama pri sebi: »Gospod Przyjemski... Črnolas!« in se smejala. »Saj ni bil Črnolas, ampak temnoplav. Tudi ni bil bogve kako vesel, rajši nekoliko žalosten. Pavlinku klepetala kar na slovo, če kaj ve, ali nič. Nekdo ji je povedal, da ima črne lase in je vesel človek, ona pa ponavljala. Perkovski so ga bržkone povabili na skupni izlet, kakor sinoči... danes pa se bržkone udeležiti. Kdo bi toplega poletnega dne ne oprostil rad za nekaj ur in užival sveži zrak v gozdu?... Kako bodo tam razposajeni in veseli! Rada bi bila zraven. Tako živa je bila njena želja, da bi bila s tisto družbo sedela v gozdu, da se je z rokami naslonila na stari predalnik in si ji pritiskala na oči, ko so se bile napole s solzami. Kakih dve minuti je tako slonela in skušala zatreti oženo in bolešno čustvo. Sedaj pa je zapazila očeta, ki je bil stopil s ceste na vrt, in mu hite la nasproti.

Kmalu je bila pozabljena žalost. Omotale so jo zopet neizgovorne vsakdanje dolžnosti. Oče je kakor po

navadi poročal o več ali manj važnih dogodkih v pisarni, ki so v enakomernem robinskem življenju vendarle pomenjale nekako izpremembo; to je bilo skoro edino, kar jih je vezalo z zunanjim svetom. Potem mu je morala Klara pripovedovati o svojem dnevnem delu. Vedno sta si drug drugemu poročala male dogodivščine, ki so se redkokdaj sukale okrog česa drugega, nego okrog dolžnosti. Ko je bila Franja prišla iz krojaške delavnice, so se razvrstili okrog mize, da povečarjajo. Manjša dva otroka sta razveseljevala očeta z živahnimi kramljanjem; to je bila edina ura, ko so bili brez dela. Klara je vedela, da ravno to uro svoje družbe ne sme odtegovati niti očetu, niti otrokom, zato se je z lahkim srcem odrekala uživanju poletnega večera v krogu vrstnic... Samo danes ji je bilo težko pri srcu... Večer se je že nagibal. V hišici za mladikami fizičnimi se je bil že umaknil noči, kajti mala okenca so bila že vsa v temi razven onega, ki je gledalo iz Klarine sobice... Sivala je še, a po deseti uri je pustila delo ležati na mizi z namenom, da se čez nekaj minut zopet vrne k njemu. Odhitela je iz sobe, da se osveži v večernem zraku. Tiho šumenje vej, ki jih je zibal rahel veter, in zvezde, ki so ji sijale skozi okno, so jo zvalele iz sobice. Od lišnih vrat je držalo dol nekaj stopnic, ki so bile od starosti trohnele in omajane.

Sedla je na najzgorjšo, podprla si obraz z roko in gledala v lepi, tihi poletni večer. Tihota vsenaokrog. Nihče ob tej uri ni vozil po cesti, k je z plotom ležala v samotnem kraju skoro zunaj mesta. Iz notranjega mesta je prihajal daljni šum, priten od oddaljenosti in enakomeren. Velika drevesa v knezovem vrtu so tiho šumela, včasih so utihnili in stali nepremično v mraku kakor črna stena. Avgustov večer je bil ves posejan z zvezdami, ki so nočno temo izpreminjale v večern mrak, v katerem je bilo mogoče precej na daleč opaziti obise oddaljenih predmetov.

Klara je spoznala priljubljeno utico, odprti prostor v velikem drevoredu, notranji skozi ta prostor odhajajoče se perspektive in zadržaj grajsko steno, ki je bila kakor drevesa v temi videti črna. Vrsta dolgih, ozkih grajskih oken v zgornjem nadstropju je bila jasno razsvetljena. Odkar je Klara stanovala blizu grada, se je to zgodilo prvič. Čisto naraven pojav, saj je vendar lastnik sedaj bival tam. Ali je pač knez sam za razsvetljenimi okni ali tudi njegov tajnik?... Ker je Przyjemski užival knezovo naklonjenost in je bil nekako njegov prijatelj, sta bila gotovo dostikrat, ali pa celo zmerom skupaj, posebno tu, kjer je bil on knezu edina družba... Morda pa se Przyjemski še ni vrnil z izleta v gozd, h kateremu so ga bili povabili Perkovski... Morda se je družba komaj jela vračati?... Zakaj bi se jim mudilo? Vreme je bilo krasno, kakor nalašč za bivanje pod milim nebom, in gotovo so se izvrstno zabavali... Veselo, razposajeno razpoloženje mladih deklic je vplivalo na druge, gozd pa je posebno srce navdajal s srečo in veseljem... Nekaj ur so hodili po gozdu, kjer sedaj praprot visoko raste in vrezje cvete... Že pred nekaj minutami je bila Klara komolce uprla ob kolena in si obraz zakrila z rokami. Še vedno obraz zakrivač s rokami, je sedaj mislila na tisti gozd v bližini mesta, v katerem je bila samo parkrat v svojem življenju, ki pa ji je z vsemi podrobnostmi razločno ostal v spominu. Natančno je videla zeleno goščavo, pod katero so se vila ozka steza, na obeh straneh steze tanke breze z belo skorjo, rdečkasto vresje, sivozelene mah, grmom podobna praprot... Po tej stezi gre dvojica: Przyjemski in Pavlinka... Drug gresta poleg drugega in se neprestano razgovarjata... On jo gleda s sivimi očmi, izpod čudne gube in pravi: Vam so ne sme ničesar vzeti in ničesar pridati.

Vse to... gozd in šetajčo se dvojico je videla pod zaprtimi trepalnicami tako razločno, kot ob belom dne

Ne zamudite!

Vsled preosnova-
nja trgovine se
vrši te dni

velika razprodaja

manufakturnega, galanterijskega in kratkega blaga, kakor tudi vseh vrst perila, vse po znatno znižanih cenah

Obratniki za gospode, barvasti od K 5.— dalje	Samovzušnice od K 14.— dalje	Biserat sukanec, omot od K 9.— dalje
" " " melki " K 20.— "	Šivna svila " K 4.— "	Karton mašilne volne z 12 orožci " K 30.— "
" " " beli, skrobani " K 20.— "	Ženske srajce " K 150.— "	Čevlji, št. 35—37 " K 190.— "
Obratnice " K 12.— "	Moške srajce " K 170.— "	

kakor tudi razne druge reči po najnižjih cenah, ceneje kakor kjerkoli drugje. — Samo še nekaj dni je prilika! — Priporočila se:

J. Letonja, trgovina z manufakturo, galanterijo in perilom, Maribor, Aleksandrova c. 23.

vu, v njeni notranjosti pa je nastajala tema... Zdalci je čula žametno mehak glas, ki je rekel z zategneno izgovorjavo, poudarjajoč posamezne sloge, tik nad njo: »Dober večer, gospodična!«

Kar vedela ni, kaj je bilo močnejše v njej, osuplost ali veselje. Ta hip bi bila pričakovala vse kaj drugega, nego da bi slišala ta glas in videla tega človeka, ki je stal pred njo s klobukom v povešeni roki, na obrazu s prijaznim, napel salivnim usmevom, ki ga je opazila klub temoti. Ko se je bila čez hip zavedla iz strmenja, je rekel on:

»Ko sem šel po vrtu, sem vas ugledal pred vrati in nisem se mogel ustavljati izkušnjam, da bi vas ne pozdravil. Lep poletni večer, kaj ne?... Sedeli ste tu tako zamišljeni! Na kaj ste mislili?«

Od početka niti ni slišala, kaj ji je rekel, tako ji je bilo srce. Še sedaj se ni dovolj zavedala, da bi mu mogla odgovoriti.

Stoječ na majavi stopnici, je pokazala z roko na ozko klopico: »Prosim, sedite!«

»Morda bo boljše tukaj, pod zvezdami.« S temi besedami je z roko, v kateri je držal klobuk, pokazal na nebo in sedel na stopnico, ki se je močno zamajala pod njim. Tudi ona je sedla nekoliko od njega. Počasi se ji je vrnila prisotnost duha in sigurnost: prevladalo je se-daj v njej čustvo neizrečenega veselja, ki je zvenelo tudi iz njenega glasu, ko je rekla:

»Kako pa ste prišli v naš vrt?«

»Na prav enostaven in navaden način. Skozi vrata v plotu.«

»To je res! Nikoli jih nisem videla odprtih in niti mislila nisem več na to, da so tam sploh vrata...« (Dalje prih.)

Glavni urednik: Radivoj Reliar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Naznanilo.

Vsled neprestanega naraščanja nabavnih cen surovin in drugih potrebščin so mariborski kavarnarji s 15. majem 1922 prisiljeni nekoliko povišati prodajne cene. 745

Zadruga za splošno gostilničar-sko obrt v Mariboru.

Najbolji
so pravi ameriški in angleški
Singer šivalni stroji

Singer igle
in
nadomestni
deli.
Lastna
mehanična
delavnica.

Singer olje,
niti, svila itd.
**Prodaja
na
obroke.**

Singer šivalni stroj Bourne & Co. New York.
Centrala za kraljevino SHS, Zagreb, Maruličeva 5.
Podružnice: Maribor, Dravska ulica 10,
Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar,
Brod na S., Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar,
Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd,
Kruševac, Nik. Skoplje, Veleš, Bitolj, Kragujevac
Zaščitnik in Stip.
Zastopstva so v vseh večjih mestih.

Mala oznanila

Kontoristinjo, tudi začetnico, s perfektnim znanjem slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika ter strojepisja in event. stenografije, sprejme pri dobri plači večje maribor. podjetje. Dopise na oglasni zavod Fran Voršič, Maribor, Cantarjeva ulica 15. 707 2-2

Medvedek, ki je bil vjet dne 29. aprila v Kompoljski gori pri Dobropolju na Kranjskem se vidi v Narodnem domu skozi 9 dni. Vstopnina 1 Di-nar. 744

Slatinske steklenice v vsaki množini in velikosti kupi F. Zinauer, Aleksandrova ce-sta 45-II. 740

Jako lepa perzijska preproga, 2x3, se prodaja. Na-lov se izve v upravi. 742

Prodaja se otročja postelja. Alek-sandrova cesta 23, II. nđste., vrata 7. 735

Spalna garnitura z 1 posteljo, postelja z žimnico, veliko zr-calo, miza, nočna omara, vse trdi les in dobro ohranjeno. Zastori, mehka postelja, pre-proge, šivalni stroj, podobne, damsko blago za obleko 5 in pol metra. Zidanšek, Prešerno-va ul. 24. 743

Tri posestva v Stadenih tak-koj na prodaj. Pojasnila: Stu-denci, Obrežna cesta 9. 738

Prazne zaboje, v zelo dobren stanju, po izredno nizki ceni, prodaja Tobačna glavna zalo-ga v Mariboru. 625 10 3

Jetika! Strokovni zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira s izjemo torka in pet-ka v St. Jurju ob j. z. Kupujte tudi njegove tri knjige. Navo-dila, kako do zdravja priti, o-zdraviti. 483

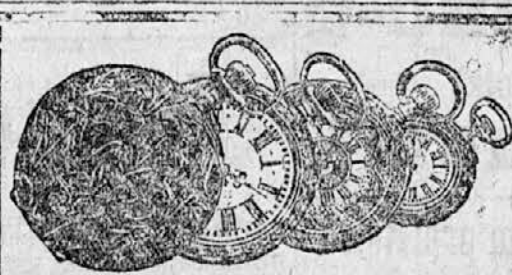
Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 22 se priporoča. 3

Kratek glasovir se po zelo nizki ceni prodaja. Naslov pove uprava. 724 8-3

Posestvo, trideset ure od Ma-ribora, meri 7 orolov, sado-nošnik, njive, gozd, gospodar-sko poslopje, posebej hlev za govejo živino in svinje, prodaja Alojz Gselman, Rošpoh, Du-najski jarek št. 185. 726 5-8

Borova drva kako: tudi cela drevesa se prodajajo na Po-biežu, Cesta na Brezje 35a. 723 2-2

Citajte in razširjajte
povsod naš list
„**TABOR**“

Predno si nabavite
darila za
BIRMO

oglejte si največjo zalogo zlatih in srebrnih ur, varilic, u-hanov in drugih nakitov, katere se vam nudi po znižanih cenah v novi trgovini
R. BIZJAK, trgovina z zlatino in srebrnino
MARIBOR, Gosposka ulica št. 13.

Sprejme se ženska pisarniška moč. Ponudbe na upravo „Tabora“ pod „Ženska pisar-niška moč“.

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zaveso
Blago zapohištvo
Posteljno perje
Izvanredno nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gosposka ulica št. 20
Pirohanova hiša
Svoboden ogled
Conkri brezplačno!

Pristopajte
k Jugoslovnski
Matici.

Suhomesnata roba, masi, mesne delikatese
LUCULLUS
dion. društvo za promet in preradbu mesa
ZAGREB, Ciglane št. 3.
Telefon 101. Brz. naslov: „Lucullus, Zagreb. 623 4-4“

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTVICA

Prosvetli: gumbi iz ročevine in umetnega roga, (znamka „Galalith“), ustniki za smedke, svadilice, pipe in fibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter) za perilo. Držaji za palice in dežnike iz narav-nega roga. Telefon šte. 5. Bančni konto: Ogrska banka, Ljubljana. Pošt. f.ek. rač. št. 7125. 592

Transjugo Dobavlja

d. d. najjeftinije 673
Zagreb, Mažuraničev trg 5
Telefon broj 27-60
Brzjavni: Transjugo
Filijala: Beograd, Kosmajska 16
Ispostava: Osijek, Šir. ka ulica 8
Subotica kod Pluović
i drug i Skoplje
traverze, željezo, eksere
(čavli), vapno, cement,
gips, trstiku, drot, daske
i sav gradjevni materijal

Zaloga čevljev
1astnuga izdelka.

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor
komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

„LAMPRON“

je najboljša pasta za zobe. Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah, v trgovini. Billerbeck in Turad.

Odvetniški pisarni
dr. Fr. Irgoliča
Maribor, Aleksandrova c. 45 in
dr. Igo Janc-a
(prej Murska Sobota)
sta se združili.

Gostilna Kmetič, Pod Pohorjem prej Reiser
v Pekrah.

V nedeljo, dne 14. maja ob 15. uri popoldne

otvoritveni koncert

Vstopnina prosta. Svira celokupna godba pekarskih ognjegascv. Točijo se pristna pekarska vina ter ledenomrzle belo in črno pivo iz pivovarne Götz. Mrzla in topla jedila. Izborna kuhinja. Prvovrstne vajene domače klobase.

K številnemu obisku uljudno vabita

Ivan in Matilda Kmetič
gostilničarja.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril v Krčevini št. 63 za gostilno „Lovski dom“

gostilno.

Točim izborna domača vina. Na razpolago je vedno sveže Götzovo pivo ter mrzla jedila.

Cenj. občinstvu se najtopleje priporoča

Ivan Heu, gostilničar.

V nedeljo 14. maja in odslej vsako nedeljo

KONCERT

v gostilni Kerenčič na Pesnici.

Z dobrimi jedili, izborno kapljico ter vedno svežim pivom je najbolje preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča

gostilničar.

Lepi prostori na
prometnem kraju

primerni za denarni zavod ali
večjo pisarno se dajo v najem

v Mariboru. Najemnina po dogovoru.
Ponudbe pod geslom „Lepi prostori“,
Ljubljana, pošto ležeče do 25. maja.

708 2-2

komptoaristkinja

koja je vješta strojepisu. Prednost imadu one, koje govore i pišu njemački i slovenski, po mogućnosti i hrvatski. Upititi se kod: Jugoslovensko transportno društvo Darlić i drugovi, podružnica Maribor, Aleksandrova cesta 53.

Prosim, prepišajte se, da dobite najcenačje

obleke po meri
pri Domin Fabjančič

MARIBOR, Jurčičeva ul. 5, I. nadst.

Zaloga češkega in angleškega blaga. 578 6-4

Podpirajte slovensko tvrdo!

Korespondentinjo

perfektno, slovenskega ali srbohrvatskega in nemškega jezika zmožno, sprejme takoj večje podjetje v Mariboru. Samo prvovrstne moči naj se oferirajo pod „Samostojna“ na upravnishvo lista.

729 3-2

Jos. Martinc

Maribor 625

Galanterijske veletrgovina

Zamenjam stanovanje v Celju, obstoječe iz treh velikih, svetlih sob v pritličju, kuhinje in priliklin, za stanovanje s 4-5, četudi manjšimi sobami v Mariboru, če mogoče v bližini parka, event. s kosčkom vrta. — Naslov: poveprava „Tabora“.

Proda se stenski telefon. Naslov: poveprava.

Velika zaloga pohištva!

Če se hočete poročiti in pohištvo si kupiti, le Zelenkina poprej v Solsko ulico pogledj! Tamkaj spalnice, nošete, od najboljših kvalifete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobne in še vse, kar kdo želi, 1801 pri Zelenku se dobi.

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak
Maribor, Solska n. 5

SLOVENSKA TRGOVSKA DELNIŠKA DRUŽBA V LJUBLJANI.

POZIV k subskripciji novih delnic.

Redni občni zbor Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani je sklenil dne 18. marca t. l. zvišati delniško glavnico

od K 5,000.000 na K 8,000.000

z izdajo

7500 novih delnic à K 400.— nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi dveh starih delnic eno novo à K 440 prištevši 5%, obresti od nominala K 400 od 1. jan. do dneva vplačila.
2. Novi delničarji dobe delnice po kurzu K 480, prištevši 5%, obresti od nominala K 400 od 1. januarja do dneva vplačila.
3. Delnice druge emisije participirajo na čistem dobičku za leto 1922.
4. Nove delnice se bodo izročile proti vrnitvi začasnega potrdila polpisovalcem takoj po končani subskripciji.
5. Repartitijo delnic za nove delničarje si pridržuje upravni svet.
6. Podpisovanje delnic nove emisije se vrši od 10. V. do 31. V. 1922 in sicer pri:
 - a) Slovenski trgovski delniški družbi, Ljubljana, Resljeva cesta št. 22;
 - b) Slovenski trgovski delniški družbi, skladišče Rakek;
 - c) Slovenski eskomptni banki, Ljubljana in pri vseh njenih podružnicah, in sicer: Novo mesto, Rakek, Slovenji gradec in menjalnici Slovenske eskomptne banke v Ljubljani, Kolodvorska ulica;
 - d) Trgovski banki d. d., Ljubljana, Beethovnova ulica št. 10 in Trgovski banki d. d., podružnica v Mariboru.
7. Delnice se bodo izdajale v komadih à 1, 5 in 25 delnic.

Naša družba posluje specijalno v kolonijalni in specijalni stroki samo na debelo. Ima svoje poslovne prostore in skladišča v lastni hiši, Resljeva c. št. 22 blizu glavnega kolodvora. Vzdržuje tudi veliko skladišče na Rakeku in sicer s specijalnim, kolonijalnim blagom ter deželnimi pridelki.

Delokrog družbe postaja čimdalje večji, poslovanje se je že dosedaj razvijalo povsem povoljno, a v bodoče se utegne razviti tako, da sedanja sicer visoka delniška glavnica nikakor ne bo zadoščala.

Zato je potrebno, da se udeleži sleherni stari delničar pa tudi sploh vsak trgovec na deželi podpisovanja novih delnic, da bodo v bodoče naša zaloga tako bogata in tako raznovrstna, kakor si želijo to naši trgovci-delničarji.

V Ljubljani, dne 4. maja 1922.

718 3-1

Upravni svet Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani.

! Samo še 1 teden !

traja velika prodaja Franc Mastek na Glavnem trgu 16, Maribor.

Kdor se še ni preskrbel zadostno s suknom, platnom in sploh z vsem manufakturnim in modnim blagom, naj ne odlašaja več, da ne zamudi ugodne prilike nabaviti si do 30% pod dnevno ceno.

Velika prodaja se vrši dop. od 8.—12. in pop. od 2.—5. ure.

Se priporoča
733

Franc Mastek, manufakturna in modna trgovina, Maribor, Glavni trg 16.